

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

381672 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Manacor (174a/2020)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 19 de juliol de 2021, i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi de Manacor, en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

D'acord amb l'article 48.5 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, «els projectes de ruta senderista s'han de subjectar a avaluació ambiental, i si la ruta discorre per espais naturals protegits, s'haurà de sol·licitar també l'informe preceptiu que contempla l'article 21 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)».

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com a una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i seguir el procediment establert a la secció 2a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. S'han de complir també les prescripcions de l'article 21 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que li siguin d'aplicació.

2. Descripció i ubicació del projecte

El projecte pretén la creació de tres rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorr íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Manacor, amb una longitud total de 32,44 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL). Els recorreguts de les tres rutes serà el següent:

- Ruta 1 (5,86 km): S'inicia en el límit del terme municipal per l'itinerari de la Via Verda, pel qual discorre íntegrament.
- Ruta 2 (7,7 km): S'inicia en la Via Verda, compartint els últims quilòmetres de la Ruta 1, ja que aquest tram és d'enllaç a Manacor. Finalitza el recorregut pel Camí de Son Barba.
- Ruta 3 (18,88 km): S'inicia al nucli urbà de Manacor coincidint amb l'inici de la ruta municipal 5- Manacor per la muntanya, passa per Son Macià i posteriorment connecta amb la ruta 12- S'Espinar Vell fins a Cales de Mallorca.

Les actuacions previstes del projecte es refereixen bàsicament a la senyalització de les rutes. Tant els costos derivats d'aquesta, que es basarà en el manual de senyalització per a senders PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Manacor. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

3. Avaluació dels efectes previsibles

D'acord amb el document ambiental, es preveuen els impactes següents, en relació amb les fases d'obres i funcionament del projecte:

Durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de soroll a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...).

Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de

manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

L'òrgan ambiental ha realitzat les consultes següents:

- Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics.
- Servei d'Aigües Superficials, de la DG de Recursos Hídrics.
- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.
- DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Servei d'Ordenació del Territori i Urbanisme, de la DG de Territori i Paisatge.
- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.
- DG de Mobilitat i Transport Terrestre, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Terraferida.
- GOB.
- Amics de la Terra.

En el moment de redactar el present informe, es disposa dels següents informes de les administracions previsiblement afectades i entitats interessades:

- Informe de la DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització:
S'informa que:
Es posa de manifest que només una de les rutes proposades es troba afectada per risc d'inundació i risc d'incendi forestal. Aquestes afeccions no suposen impediment per al projecte. No existeix cap instal·lació afectada pels riscos definits al RD 840/2015, de 21 de setembre, pel qual s'aproven mesures de control dels riscos inherents als accidents greus en els quals intervenen substàncies perilloses, en tot el municipi.
- Informe del Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat:
Es conclou que:
Inform FAVORABLEMENT sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, TM Manacor, amb la RECOMANACIÓ d'incloure informació sobre la Tortuga mediterrània, Testudo hermanni, a la publicitat i informació de les rutes.
- Informe de Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge:
Es conclou que:
S'informa favorablement el projecte de l'assumpte. En cas que es procedeixi a la reobertura de la línia ferroviària Manacor-Artà, l'Ajuntament de Manacor haurà d'estudiar rutes senderistes alternatives que no discorren per la futura plataforma ferroviària.
- Informe de la Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca:
S'informa que:
El present projecte no suposa cap nova intervenció sobre el territori als efectes d'obertura de nous camins públic, però sí que defineixen uns determinats usos de senderisme, incorporant la seva senyalització. S'indica dins l'apartat 2.4.1. que cap de les tres rutes discorren per espais de rellevància ambiental, i per tant, no es preveu afecció sobre els espais Xarxa Natura 2000 ni sobre espais naturals protegits. Cal recordar que les zones APR, definides dins l'apartat 2.4.2, que afecten la Ruta 3 són també Sòl Rústic Protegit, considerant s'haurien de tenir en compte, als efectes de la seva senyalització, donat l'espai objecte de l'actuació.
- Informe del Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius:
S'informa que:
Aquestes rutes podrien donar lloc a efectes sobre el medi, sobretot erosió i pressió humana. S'ha de tenir en compte l'experiència de la ruta de pedra en sec per tal de prevenir les possibles conseqüències negatives que puguin tenir. Tot i que, de partida, no s'estableixen nous refugis, albergos, o hotels, s'hauria de tenir en compte que segurament aquesta ruta comportarà la necessitat d'ubicar noves infraestructures d'aquest tipus, o redefinir d'existents per convertir-se en part de la

ruta. S'haurien d'establir uns mínims que han de complir aquestes instal·lacions quant a sostenibilitat i d'altres aspectes, donant compliment a l'establert a la Llei 10/2019 entre d'altres. En definitiva, la ruta no ha de servir per augmentar el nombre de turistes, sinó per fer un canvi de model, i això s'ha de marcar des d'un principi, més tendint cap a una remodelació de llocs d'estància, que cap a la construcció de noves infraestructures.

En aquest moment el Consell de Mallorca està elaborant la «Ruta dels Fars», que partirà del municipi d'Artà fins a Calvià. S'haurien de coordinar les rutes senderistes amb la ruta dels fars i la ja existent Artà-Lluc.

Hauria d'haver-hi un treball complementari per incorporar molt d'altres rutes senderistes que pot oferir el municipi i que no estan contemplades en aquest projecte.

- Informe de la DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball:

S'informa que:

En aplicació de l'aprovació definitiva del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca (PIAT), s'ha de tenir en compte l'article 34 quant als condicionants establerts per a l'execució de la xarxa de rutes senderistes, així com tots els articles i punts que li siguin d'aplicació.

Es conclou que:

La proposta no contradiu la normativa sectorial turística en vigor, i es pot emetre informe favorable.

- Informe del Coordinador de Pedra en Sec i Senderisme - Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca -:

El tècnic que subscriu INFORMA FAVORABLEMENT el Projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes en el municipi de Manacor, atès l'àmbit o interès local, d'acord amb l'establert a la Llei 3/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca (BOIB núm. 163 de 29 de desembre de 2018).

Pel que fa al procediment a seguir per a la creació i senyalització de les rutes es recorda que d'acord amb la Llei 13/2018 l'Ajuntament de Manacor ha de presentar davant el Consell de Mallorca el projecte de ruta senderista ja aprovat, i que la senyalització i execució de les obres de la ruta senderista no es podran iniciar fins que no es disposi de l'homologació provisional emesa pel Consell de Mallorca.

- Informe del Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat:

Es conclou que:

1. Els cartells de senyalització tipus placa o similar, incorporaran informació relativa a l'elevat risc d'incendi existent a les rutes que discorren dins terreny forestal.

2. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció (art. 8.2.c).

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i no es preveu que el projecte pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del projecte: El projecte pretén la creació de tres rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorren íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM de Manacor, amb una longitud total de 32,44 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL).

Les actuacions previstes del projecte es refereixen bàsicament a la senyalització de les rutes. Tant els costos derivats d'aquesta, que es basarà en el manual de senyalització per a senders PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament de Manacor. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

Segons el document ambiental, l'ús d'aquests senders serà compatible amb l'ús actual de la Via Verda. Així mateix, i en cas que en un futur es recuperés l'ús ferroviari Manacor – Artà - Cala Ratjada, es cercaria una alternativa a les senderes, garantint així la compatibilitat del projecte amb els usos actuals i futurs de la infraestructura ferroviària.

2. Ubicació del projecte: Els recorreguts de les tres rutes serà el següent:

- Ruta 1 (5,86 km): S'inicia en el límit del terme municipal per l'itinerari de la Via Verda, pel qual discorre íntegrament.

- Ruta 2 (7,7 km): S'inicia en la Via Verda, compartint els últims quilòmetres de la Ruta 1, ja que aquest tram és d'enllaç a Manacor. Finalitza el recorregut pel Camí de Son Barba.

- Ruta 3 (18,88 km): S'inicia al nucli urbà de Manacor coincidint amb l'inici de la ruta municipal 5- Manacor per la muntanya, passa per Son Macià i posteriorment connecta amb la ruta 12- S'Espinagar Vell fins a Cales de Mallorca.

D'acord amb el PTM, la zona d'estudi es troba qualificada majoritàriament com a Sòl Rústic General (SRG), tot i que alguns dels trams de les diferents rutes es trobarien damunt sòl qualificat com a SRG-Forestal, Àrea de Transició (AT) Harmonització, Àrees de desenvolupament: Sòl Urbà i Urbanitzable i Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI). L'àmbit d'actuació del projecte es situa majoritàriament dins la Unitat de Paisatge (UP-6) «Manacor». Un tram de la ruta 3 es localitza dins la UP-2 «Xorrigo, Massís de Randa, part sud de les Serres de Llevant i Puig de Bonany».

La ruta 3 es troba afectada en algun dels seus trams per àrees de prevenció de riscos (APR) d'inundació, d'erosió, d'esllavissament i d'incendis. La resta de rutes no es veuen afectades per cap APR. Cap de les rutes que integren el projecte travessa espais Xarxa

Natura 2000, ni es troba afectada per zona de Domini Públic Maritimoterrestre (DPMT). D'altra banda, la ruta 1 discorre íntegrament per zones de protecció de l'entorn de línies ferroviàries i coincideix amb el traçat de la via verda. Així mateix, l'inici de les rutes 2 i 3 també coincideix amb el traçat de la via verda.

Segons el Servei de Protecció d'Espècies, l'espècie que es pot veure més afectada per la concentració d'un nombre elevat de persones a les rutes projectades és la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), de la qual es té constància de la seva presència a les rutes 1 i 3.

D'acord amb el document ambiental, els llocs d'interès que es troben al llarg del recorregut de les rutes projectades són els següents:

- Ruta 1: Manacor (nucli urbà).
- Ruta 2: enllaç amb ruta 1 (nucli urbà Manacor) i camí de Son Barba.
- Ruta 3: Manacor (nucli urbà).

3. Característiques del potencial impacte: D'acord amb el document ambiental, durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de renou a l'ambient, principalment per l'ús d'eines i maquinària, així com per la presència de treballadors a la zona, i la pèrdua de coberta vegetal, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...). Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

Conclusions de l'informe d'impacte ambiental

Primer: No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el «Proyecto de diseño, ejecución y mantenimiento de rutas senderistas en el municipio de Manacor», atès que es preveu que no pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, sempre que es compleixin les mesures proposades en el document ambiental, signat per la Sra. Neus Llitéras Reche, geògrafa, i per la Sra. Ana Delgado Núñez, ambientòloga, amb data març de 2021, de la consultora GEST AMBIENTAL, i les condicions següents:

1. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció.
2. Les rutes no podran discórrer pel traçat del tren d'Artà. En cas de dissenyar-se alternatives, es valorarà si s'han de sotmetre a avaluació ambiental. Tot i això sense perjudici del manteniment provisional de la via verda.
3. S'hauran d'incorporar fites identificatives de la ubicació exacta a cada una de les rutes, les quals hauran de ser informades als serveis d'emergència per al seu coneixement i anàlisi de les vies d'accés.
4. La publicitat i la senyalització de les rutes 1 i 3 haurà d'incloure informació sobre l'estat de protecció de la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), així com sobre la prohibició de la seva tinença, transport i molèsties intencionades.
5. Els cartells de senyalització hauran d'incorporar també informació relativa a l'elevat risc d'incendi existent a la ruta 3, així com les prohibicions establertes a la normativa en relació amb l'ús del foc.
6. Els bancals i parets seques que puguin existir al llarg de les rutes s'han de mantenir en bon estat de conservació, especialment en aquells trams afectats per APR d'erosió o d'esllavissament.

Així mateix, es recorda que la creació de les noves rutes senderistes haurà de complir amb el procediment previst a l'art. 54 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, i amb els articles d'aquesta normativa que li siguin d'aplicació.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta Resolució s'emeta sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

Palma, 19 de juliol de 2021
El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias